

MARTÍ DOMÍNGUEZ

Metàfora de la gambeta de Cabanes

Fa uns pocs anys, l'amic Xavier Bellés escrivia en el seu llibre *Entendre la biodiversitat* (La Magrana): "El mot biodiversitat corre el risc de seguir la mateixa sort, o dissort, que el mot ecologia, parent proper, que sovint trobem incrustat en boques que tenen poc d'escrúpol i molt d'ignorància." En aquest llibre de Bellés –sens dubte, un dels millors teòrics en l'estudi de la diversitat biològica– es dona la xifra aproximada d'espècies condemnades a l'extinció: 27.000 cada any... Edward O. Wilson, en *La diversitat de la vida*, alertava de la importància que podrien haver adquirit moltes d'aquestes espècies extintes en l'obtenció de substàncies útils per a l'home. I en aquest sentit concloïa, amb un pragmatisme molt nord-americà: "Hem de considerar que cada tros de biodiversitat no té preu mentre aprenem a usar-lo i arribem a comprendre què significa per a la humanitat. Conscientment, no hem de permetre que cap espècie o raça s'exstingisca. I hem d'anar més enllà de la mera salvació per començar amb la restauració dels ambients naturals, amb l'objectiu d'augmentar les poblacions silvestres i aturar l'hemorràgia de la riquesa biològica."

Malauradament, les paraules de Wilson han caigut en el sac de les bones intencions, i més aviat s'ha acomplert el pronòstic de Xavier Bellés: cada vegada més, la paraula biodiversitat és emprada per boques que tenen pocs escrúpols. I així, mentre el Conseller de Medi Ambient del Govern valencià declarava el 2002 any de la biodiversitat, a Cabanes un camió descarregava terra i escombraries a l'entrada de la cova on viu l'endemisme valencià *Typhlatya miravetensis*. La cova es troba en la rambla de Miravet, ben a prop de Cabanes, i és l'únic refugi conegut d'aquest insòlit crustaci cavernícola, despigmentat i sense ulls. Fou descobert fa uns anys pel biòleg vinarosenc Sebastià Sanz, i constitueix una raresa d'interès incalculable, no sols pel seu valor biogeogràfic, sinó perquè és l'única espècie de decàpode cavernícola de la península Ibèrica.

I, tanmateix, aquesta gambeta orba i pàl·lida de Miravet ha tingut la mala sort de viure vora la carretera de Cabanes-Orpesa. L'ampliació d'aquesta carretera per tal d'afavorir el desenvolupament de la indústria ceràmica en tota la comarca implica la destrucció del seu refugi. Fins ara el grup ecologistes han pogut aturar la construcció d'aquest tram de la carretera, però el que no han pogut evitar és l'abocament intencionat de terra i escombraries per persones que tenen grans interessos econòmics en la zona.

Cal veure ara si aquest abocament ha assecat l'ullal on viu des de fa milions d'anys l'endemisme valencià, junt amb altres espècies d'important valor biològic. Però, en qualsevol cas, l'estultícia humana és esgarriadora. Quan cospa l'abast de la cobdícia dels homes, m'entorne en la més trista de les disposicions anímiques. Les causes que guien els actes humans són sempre obscures com els llops, però quasi sempre acaben resumint-se en el mateix, en miserables i esquistats interessos personals. Fa temps que he capít que la humanitat no vol "entendre" la biodiversitat... La humanitat és orba al davant dels diners, i "la riquesa biològica" n'és un obstacle no massa important. La monstruosa inanitat és la característica que millor ens defineix com espècie. I la gamba de Miravet –precios endemisme valencià– aviat s'integrarà en el catàleg de les espècies perdudes.

